

תורת הר"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמז שליט"א
לפרשת השבוע

פרשת ויקהל - שקלים

פרשת ויקהל

"וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

מעלתה של פרשת ויקהל שנאמרה לכל עם ישראל יחד

בפרשת השבוע הקב"ה מבקש ממשה רבנו להקהיל את כל עם ישראל כדי לומר להם דבר, נשאלת השאלה מתי שהקב"ה היה מצווה את משה רבנו לומר דבר לעם ישראל, איך משה רבנו היה מעביר את ציווי הקב"ה לעם ישראל, מה ההבדל בין פרשה שנאמרה בהקהל לפרשה שלא נאמרה בהקהל?

אלא אפשר לומר כך, כאשר הקב"ה היה מצווה את משה רבנו על מצוה מסוימת לדוג' על מצוות תפילין, משה רבנו היה נכנס לאוהל מועד ושומע מהקב"ה את כל ההלכות והעניינים של מצוות תפילין. אחרי כן משה היה יוצא מאוהל מועד וקורא לאהרן אח שלו, אומר לו את כל הדברים של מצוות תפילין. אחרי שסיים לומר לאהרן, אהרן היה עומד לימינו של משה ומשה רבנו היה קורא לבנים של אהרן וחוזר להם שוב על כל העניינים של מצוות תפילין כפי ששמע אהרן.

אחרי ששמעו בני אהרן, היו עומדים לימינו של משה ואז היו נכנסים הזקנים ששומעים את דבר ה'. אחרי כן הקב"ה מצווה את משה להגיד לבני ישראל את דבר ה', עמדו הזקנים ליד בני אהרן מימינו של משה, נכנסים כל כלל עם ישראל ומשה רבנו חוזר עוד פעם על ציווי הקב"ה לכל עם ישראל. אם כך יוצא שכל דבר שהקב"ה ציוה את משה, אהרן שמע ד' פעמים, הבנים שלו ג' פעמים, הזקנים פעמיים ועם ישראל פעם אחת, ככה היה כל ציווי שהקב"ה ציוה בתורה כולה.

חוץ מפרשת השבוע שבה הציווי שונה מכל התורה כולה, הקב"ה אמר למשה רבנו לדבר לכל עם ישראל בבת אחת, כל עם ישראל ישבו כדל וכעשיר, ככהן כלוי וכישראל, שמעו כולם את דבר ה', ולא כסדר שהיה בכל התורה, אהרן, הבנים שלו, הזקנים וכל עם ישראל.

אם כך צריך לדעת יסוד גדול, שלפרשת השבוע הקרוב יש כוח עצום וגדול ביותר, משה רבנו אומר לכל עם ישראל את הפרשה בצורה אחת והיניקה שאפשר לינוק מפרשת השבוע הקרוב היא כוח גדול שאין לשער ולתאר.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם"

**האדם צריך לחזק את האמונה כי גם אם
יעמול ויעבוד קשה בסוף מה שנכתב
עליו הוא יקבל**

אמרו רבותינו הקדושים "אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם" יש דברים שאדם צריך לעשות אותם ויש דברים שאדם לא מוכרח לעשות אותם. יש משל וסיפור ידוע שמובא ברבותינו הקדושים שצריך ללמוד ממנו הרבה מוסר, היה יהודי שהיה עני מרוד והלך מעיר לעיר לקבץ נדבות. באחד הימים שהגיע לאחת העיירות החשובות, היה כהרגלו עייף ורעב מטורח הדרך ומחסור באוכל ושאל את האנשים איפה יש מקום לאכול.

שלחו אותו לקצה העיירה שם יש יהודי בעל חסד גדול ולב רחב שנותן אוכל לכולם. מרוב שהיה חלש ועייף, דפק בבית הראשון שהיה בקצה העיירה, ביקש צדקה ואוכל לאכול. בעל הבית אמר לו אין בעיה אני אתן לך לאכול ולשתות אבל לפני כן תעזור לי בבית, יש לי כמה עבודות שאני צריך לעשות בבית תגמור את העבודות ואני אתן לך לאכול ולשתות.

אותו אדם היה רעב ועייף, אבל בשביל אוכל השתדל ועזר לבעל הבית, עבד קשה עד הערב, יום

שלם עבד עבודה קשה. מתי שסיימו לעבוד אמר אותו אדם לבעל הבית בבקשה תן לי עכשיו את האוכל תמורת כל העבודה, הלך בעל הבית הוציא אותו מחוץ לדלת, הצביע לכיוון אחד הבית שהיה במרחק שלושה רחובות ואמר לו תלך לשם ותגיד להם שאני שלחתי אותך ויתנו לך שם לאכול. אותו עני שמח, הגיע לבית נכנס וראה שולחן מלא באוכל, ישב ואכל.

אחרי שסיים אמר לאנשים ברוך השם אפילו שעבדתי קשה העיקר נתנו לי לאכול. שאלו אותו האנשים איפה עבדת קשה? ענה להם בבית של פלוני, הוא אמר לי לעבוד אצלו ואחרי כן אבוא לפה כדי לאכול. אמרו לו האנשים פה מחלקים אוכל בחינם, והאדם הזה העביד אותך סתם וחבל על העבודה שעבדת, עבדת לשווא ולריק, לא יצא לך מזה כלום.

כך גם אנחנו, כל השנה כולה אדם עובד, אדם יגע וחושב שישגיג אם יעשה ויטרח, אבל הטרחה והעמל שהאדם טורח זה כמו הטרחה של אותו עני שהלך לאותו בעל הבית, ביקש ממנו צדקה ונתן לו לעבוד תמורת ארוחה. בסוף היום מה שמגיע לאדם הוא הולך למקום שמחלקים את האוכל בחינם ושם יקבל מה שמגיע לו.

"לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת"

האדם צריך לעשות כל שביכולתו שלא להגיע לריב ביום השבת

בפרשת השבוע הקב"ה מצווה את בני ישראל על שמירת שבת "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" נשאלת השאלה מה העניין של שמירת שבת ושל האיסור של הבערת האש?

אלא צריך לדעת יסוד גדול שכל אחד מאיתנו צריך לחקוק אותו עמוק בלב לזיכרון עולם, לאדם אסור להרגיז את חברו, האדם צריך להשתדל לא להרגיז את חברו. אם החבר התרגז והאדם לא אשם, זו בעיה שלו שהוא אדם כעסן. אדם יעשה מה שהוא חושב בחיים ואם החיים שלו מצטלבים עם אדם שלא מסתדר עם ההתנהגות של האדם הראשון, האדם השני כועס כשהאדם הראשון מדבר, אוכל או שותה, כועס שהוא חי וקיים, זו בעיה שלו והאדם הראשון לא ייענש על הכעס של אותו אדם אם לא עשה כלום.

אבל בעניין של שבת "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" אומרים רבותינו הקדושים אדם לא רק שאסור לו ללכת לריב או להרגיז את חברו ביום שבת, אלא אדם צריך להיזהר ולחשוב

איך להימנע ולא להגיע למשהו שיכול אפילו במקרה להרגיז את החבר שלו. בכל התורה כולה אדם צריך להיזהר לא לעשות רע לשני, אבל בעניין של שבת, לא להרגיז ולא לריב אחד עם השני זה לא רק במקרה או להתרחק מהמחלוקת, אלא כל אדם צריך לחשוב איך לא להיכנס לריב או לויכוח עם אנשים ביום השבת.

למשל אדם צריך לחשוב אם הוא ילבש בגד מסוים הילד שלו יכעס, מותר לאדם ללבוש את הבגד אף אחד לא אסר ללבוש את זה, אך על האדם בכל מקרה שלא ללבוש את הבגד כי זה יכול להכעיס את השני. אדם יחשוב בערב שבת, אם שולחן השבת יהיה עכשיו מסודר האשה תשמח, אפילו שהוא לא צריך לסדר את שולחן שבת, ילך ויסדר את שולחן שבת. ביום שבת הקב"ה ציווה אותנו לחשוב ולתכנן איך לא להגיע לשום מחלוקת או בעיה, אפילו שלא מחוייבים בזה.

וזה החידוש המיוחד שהקב"ה מצווה אותנו בפרשת השבוע, הציווי הוא לא רק שלא לריב עם החבר, אלא להיזהר שלא להגיע למקום צר שבו יצטרך האדם לריב עם חברו. כל הציוויים זה אם יש כבר בעיה איך להתמודד עם הבעיה, החידוש פה הוא לחשוב מראש איך לא להיכנס למקום לא נוח שבו

ניתן להגיע לתיגרה עם החבר, עם הבעל, עם האשה, השכן או השותף או כל אדם.

צריך לדעת, שהאש של גיהנום שורפת את הרשעים כל השבוע, בכניסת שבת הקב"ה מכבה את האש של גיהנום. מתי שאדם כועס, הכעס שלו מדליק את האש של גיהנום, ברגע שהאש של גיהנום נדלקת אז האנשים שבמשך כל השבוע נשרפו בגיהנום, עוד פעם נשרפים ואז הם מקטרגים על האדם ורוצים בשבילו רע, כי גרם להם שישרפו עוד פעם. יש להם מנוחה בשבת שהאש של גיהנום לא מזיקה להם, עכשיו בגלל האדם שכעס נדלקת האש, רע להם והם מקטרגים עליו.

רבותינו הקדושים אומרים תמיד אדם ישתדל לקבל את השבת מוקדם ולהוציא את השבת מאוחר, כי ברגע שאדם מקבל את השבת מפסיקים את האש של גיהנום, בזכות היהודי הראשון בעולם שקיבל שבת עוצרים את האש של גיהנום, והאש של גיהנום לא נדלקת עד שהיהודי האחרון מוציא את השבת. לכן ככל שאדם מקבל שבת מוקדם ומוציא שבת מאוחר, הוא מונע מהאנשים שבגיהנום את האש של גיהנום.

ובשבת קודש האדם לא מצווה רק לא ללריב, אלא האדם מצווה גם לא להיכנס למקום של ריב, כי ברגע שהאדם כועס ורב עם השני הוא מדליק את האש

של גיהנום, ואז כל האנשים שבגיהנום שונאים אותו ומקטרגים עליו כי גרם להם רע ושישרפו. אבל אדם שמונע מחלוקת או שעוצר את המחלוקת ואפילו מפסיד בשביל שלא תהא מחלוקת, הוא מקרר את האש של גיהנום. ואדם שמקרר את האש של גיהנום, זוכה למעלות גדולות ודברים גדולים ביותר.

— ● —

"לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת"

**אדם שמבעיר בנפשו בימות השבוע את
אש התורה והקדושה בשבת הם ידלקו
מעצמם**

התורה הקדושה מצווה אותנו בפרשת השבוע "לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" התורה אוסרת עלינו להדליק אש בבית ובכל מקום ביום השבת. ידוע שבני ישראל נצטוו ג' פעמים על השבת, פעם ראשונה על ידי משה רבנו וכך מובא במדרש (שמ"ר א, כח) בזמן שבני ישראל היו בארץ מצרים, משה רבנו היה כמו בן של פרעה. באחד הימים נכנס משה רבנו לפרעה ואמר לו אדם שיש לו עבד, האם הוא רוצה שהעבד יהיה חלש או חזק? ענה לו פרעה וודאי שיהיה חזק שיעבוד טוב.

אמר משה רבנו לפרעה, בני ישראל עובדים שבעה ימים בשבוע, הם לא נחים וכך ייחלשו וימותו, תתן להם יום של חופש. אמר פרעה למשה רבנו אתה תבחר איזה יום של חופש אני אתן להם. אמר משה רבנו לפרעה תן להם את יום השבת ליום חופש, ומאז אותו יום נהיה לבני ישראל יום של חופש. והמדרש אומר שהיו יושבים ומוציאים מגילות עתיקות שהיו להם מזמן האבות, והיו לומדים בהן תורה וזו מצוות שבת ראשונה שניתנה לבני ישראל.

אחרי כן הקב"ה נתן מצוות שבת במרה, לפני שבני ישראל הגיעו למתן תורה, הקב"ה נתן להם את מצוות שבת והיו בה חיובים וציוויים שונים ממה שיש במצוות שבת של היום. וכמו שאומר רבנו החתם סופר שמצוות שבת שהייתה במרה, זה היה לשמור מה שנוח לנו. אם היה נוח לנו לטלטל אז היה מותר לטלטל, השבת הייתה יותר הנאה לגוף האדם לפי מה שנוח לו ואיך שנוח לו ככה יעשה בשבת וזו מצוות השבת של מרה. והפעם השלישית שנצטוו על שבת במתן תורה, ציווי זה בנוי על ל"ט מלאכות שהיו במשכן, האבות מלאכה והתולדות שלהן והן אסורות להיעשות בשבת.

אם כך צריך להקשות בשבת, להדליק אש זו רק אחת מהל"ט מלאכות, למה התורה מזכירה רק את עניין הדלקת האש ולא את שאר המלאכות, למה התורה מצווה ומדגישה רק את האיסור הזה ואומרת "לא תבערו אש בכל משבתיקם ביום השבת"?

אלא אפשר לפרש ולומר על פי יסוד של רבנו החתם סופר, כל ימות השבוע האדם צריך להדליק את הנפש שלו בהתלהבות גדולה, בשבת ההתלהבות הגדולה צריכה לפרוץ ולדלוק כמו אש שנדלקת ביום השבת. וזה הפירוש "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" לא תבערו אש של ההתלהבות בתורה ובקדושה, לא צריך להדליק את זה ביום השבת, אלא בכל ימות השבוע. כל ימות השבוע אדם צריך להדליק את עצמו, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (ע"ג א). בכל יום ראשון אומרים היום יום אחד בשבת קודש מיום ראשון נותנים כוח לשבת וכך בשאר ימות השבוע שאנו אוספים ואוגרים כוח נפשי, אש פנימית לכבוד שבת קודש, כל השבוע כולו הוא לכבוד שבת קודש.

כמו שהמנורה בבית המקדש הייתה בנויה בשלושה קנים מצד ימין ושלושה קנים מצד שמאל נוטים לכיוון הקנה האמצעי, ככה זה ימות השבוע, שלושה ימים מהשבת שעברה, ומן השבת הבאה שלושה לכבוד שבת קודש.

שבת קודש היא מקור הברכה וזה הדבר הגדול והקדוש ביותר, וכל השבוע צריכים להתעלות בנפש ולאסוף כוחות ואש בנפש שלנו, ומתי שתגיע שבת זה ידלק לבד והאור של שבת יאיר לבד. וזה "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" שתגיע ליום השבת,

לא תצטרך לעורר את הנפש שלך כי היא תדלק מהאש שהדלקת אותה כל ימות השבוע. וזה מה שאומרים ב"לכה דודי", "מראש מקדם נסוֹכָה" ביום יש כ"ד שעות, אם נכפיל את זה בשישה ימים יצא לנו כמניין קד"ם, "מראש מקדם נסוֹכָה" מהשישה ימים הללו משם נסוכה השבת קודש, משם מגיע לאדם הכוח של שבת קודש והאדם מתעלה מכל ימות השבוע.

אם כך אדם שחושב לחיות את כל החיים שלו רגילים ולא קדושים וכך יגיע לשבת, ופתאום ילחץ על כפתור שברגע אחד תהיה שבת ואז יהיו לו אור וקדושה והתעלות הנפש, הוא טועה טעות חמורה. וזה הפירוש של לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השַׁבָּת, האש של שבת כבר דלוקה מכל ימות השבוע ממה שהאדם עבד ועמל להגיע לשבת. והאש הזו היא דולקת על כל אדם ומרוממת כל אדם.

לכן אדם צריך לדעת יסוד גדול, כל לימוד תורה או כל עבודת השם, כל יראת שמיים או הכנעת הלב שאנחנו אוספים ומקוששים עצים במשך השבוע זה לכבוד שבת קודש. מקוששים התלהבות, יראת שמיים ולימוד תורה, אוספים מעשים טובים כדי שביום השבת הנפש של האדם תדלק כמו אש, שלא נצטרך להבעיר אש ביום השבת אלא שהאש של הקדושה לבד תבער בתוכנו ותהיה חזקה בתוכנו,

כך נעלה ונתעלה ויהיו לנו כוחות להשיג את האש
הגדולה והרוחניות הגדולה מהקב"ה.

"וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים כָּל נְדִיב לֵב"

**כוונות בנתינת הצדקה שעל האדם לכוון
כשנותן צדקה**

מובא בפרשת השבוע **"וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים**
כָּל נְדִיב לֵב" אולי אפשר לבאר ולומר על פי דברי
רבותינו הקדושים ורבנו האר"י הקדוש מתי שאדם
נותן צדקה לעני, האדם צריך לכוון כוונה של י-ק-
ו-ק. אומר רבנו האר"י מתי שהאדם מחזיק את הכסף
ביד יחשוב בדעתו שהכסף הוא כמו אות י', החמש
אצבעות שהוא מחזיק את הכסף זה כמו אות ה',
הזרוע של היד זה כמו האות ו', והחמש אצבעות ביד
של העני שמקבל את הכסף זה ה', ואז יוצא י-ק-ו-ק-
שם ה'. כך האדם, על ידי הצדקה מייחד את שמו
של הקב"ה שיוצא מהפס' **"וַיִּשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וַתִּגַּל**
הָאָרֶץ", בנתינת הצדקה הוא גורם שישמחו השמיים
ותגל הארץ ומייחד את שם הוי"ה, י' הכסף, ה' היד
של הנותן, ו' הזרוע של הנותן, ה' היד של המקבל.

נשאלת השאלה אם האשה רוצה לתת צדקה,
איך היא תתן צדקה הרי היא לא יכולה לתת צדקה
ביחוד הזה, וגם כתוב שמי שעסקו עם האנשים שלא

יטייחד עמם. וכך מסופר על רבי מאיר מפרמישלאן מתי שאשה הייתה באה לבקש ממנו צדקה, הוא היה לוקח את הצדקה ביד אחת וחושב על האות י' ומחזיק את זה ביד שלו וחושב על האות ה' ואחרי כן חושב על הזרוע שלו שזה אות ו' ואז מעביר את זה ליד השנייה שלו שהיא ה' וכך היה מייחד י-ק-ו-ק, ואז שם את זה על השולחן שהאשה תיקח.

וכך גם היה במשכן, מתי שהנשים רצו לתת צדקה לא לקחו מהן את הכסף מהיד לתקן את ה-י-ק-ו-ק, "וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים" הם לקחו את הכסף מהיד שלהם והם ביד שלהם עשו את הייחוד של י-ק-ו-ק בנתינת צדקה שזו המעלה הגדולה ביותר.

נשתדל לחשוב כולנו, מתי שנותנים צדקה על הכסף שזה י', על היד שמחזיקה בכסף זה ה', על הזרוע זה ו' ועל היד שנותנים לעני שזה ה'. וכך מחזקים את שם ה' ומתקנים את הגאולה השלימה.

**"רְאוּ קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן אוֹרִי בֶן חוֹר
לְמִטָּה יְהוּדָה"**

**רק על ידי מסירות נפש שעושה האדם
זוכה לחכמה ולדברים גדולים**

בפרשות האלה התורה הקדושה מספרת לנו על בניית המשכן, המשכן היה אחד הדברים היפים

בעולם עם החכמה הגדולה שהייתה בעולם. כל הכלים עם היופי והאומנות שבהן נעשו הכלים היה דבר נדיר ביותר. מכל האנשים שהיו בעם ישראל נבחר בצלאל בן אורי בן חור שהיה מומחה לקחת את הכסף של האנשים ולדעת איפה לשים את הכסף והזהב שכל אחד נתן, איך לעשות את המלאכה בצורה מיוחדת ונאה.

צריך לדעת יסוד גדול בחיים, לא כל עץ מתאים להיות כסא ולא כל כך מתאים להיות שולחן, יש הרבה שולחנות וכסאות שבנו אותם כשולחנות וכסאות ואפילו הם יכולים להראות כדבר יפה מאוד, אבל הם לא נוחים בנוחות הנפשית לאנשים לשבת בהם.

סיפרנו מספר פעמים שבשנים הקדומות בירושלים, היה שליט גוי שהיה הפחה של ירושלים, איש קשה ורע מאוד שעינה וציער את כולם. באותה עיר של הפחה היה גר אדם מבוגר שהיה נגר מימים ימימה וידעו כולם שהדברים שהוא בונה הם הדברים המיוחדים ביותר, הכסאות שלו, השולחנות שלו, הספות שהוא בונה, כל מי שיושב עליהם מרגיש נוחות וטוב עם הדברים.

יום אחד בא הפחה של ירושלים לאותו נגר וביקש ממנו שיכין לו משרד יפה, אמר לו הנגר טוב, אני אנסה. עבר חודש, חודשיים ושלוש הפחה בא שואל את הנגר האם הכין לו את השולחן ואת הכסא, ענה

לו הנגר שלא. חזר הפחה אליו שוב אחרי חודשיים ושלוש, ושואל האם הכין לו, ושוב עונה לו הנגר שלא. שאל אותו הפחה שהיה איש קשה ורע למה עוד לא הכין לו, האם הוא מתחמק ולא רוצה להכין לפחה את הכסא והדברים?

ענה לו אותו נגר, אני לא בונה סתם שולחן וסתם כסא, סתם מכין לאנשים את הרהיטים לבית. אלא אני הולך ליער ומדבר שם עם כל עץ ועץ, אני אומר לעץ אני רוצה לבנות כסא לפלוני אלמוני, אתה מוכן. ואני מרגיש את מה שהעץ עונה לי ועל פי זה אני יודע. אני הולך לעץ אחר ואומר לו שאני רוצה להכין ספה לפלוני, שואל אותו אם הוא מוכן וכך אני מרגיש מה העץ אומר ואני יודע אם כן או לא. אמר הנגר לפחה אני מסתובב כבר כמה חודשים ביער, מחפש עץ שירצה להיות כסא ושולחן שלך, אבל אף עץ לא מסכים, לכן עד עכשיו לא בניתי לך את המשרד.

הגדולה של בצלאל הייתה שהיה יודע מי האדם שמתאים לקחת ממנו את הכסף לבנות ממנו את השולחן ומי נתן כסף שמתאים לבנות ממנו את המזבח, את המנורה וכן הלאה, כל אחד בצלאל ידע איזה כסף מתאים לאיזה דברים שיהיו הכל מושלמים ובית השם יהיה מושלם כמו שצריך, זו הייתה הגדולה של בצלאל. ואת הכוח הנפשי הזה והרוחני איך לבנות ומה לבנות ואיפה לשים את הכסף, אומרים רבותינו שבצלאל זכה בזכות מסירות נפש.

בצלאל היה נכד של חור, שנהרג בגלל עבודה זרה שעם ישראל עבדו את העגל, חור עמד והתנגד והרגו אותו. סבתא של בצלאל הייתה מרים אחות של משה רבנו שמסרה את נפשה שמשה רבנו ינצל ויחייה. חור היה אדם שמשני צדדיו, מצד הסבא ומצד הסבתא שלו היה אצלם כוח של מסירות נפש גדול ביותר ורק בכוח של המסירות נפש שהיה להם הוא זכה לחכמה גדולה.

יש אדם שזוכה לחכמה ולשכל מתנה מהקב"ה, יש אדם שהחכמה והשכל שלו היא בזכות המסירות נפש של אבותיו או בזכות המסירות נפש שלו, וחכמה כזו היא לא אב אלא היא תולדה. האב זו המסירות נפש שאותו אדם מסר ובכוח המסירות נפש שמסר, הקב"ה נותן לו חכמה ובינה ודעת. יש אנשים שמסרו את הנפש שלהם על כלל עם ישראל, על אדם מסוים, נתנו את החיים שלהם בשביל משהו, המתנה שהקב"ה נתן להם בשביל שמסרו את החיים שלהם זו חכמה ובינה ודעת גדולים ביותר שהם תולדה של מסירות נפש שעשו.

האדם צריך לדעת יסוד גדול שכל הצדיקים והקדושים של עם ישראל זכו למעלות גדולות ורמות, להיות מגדולי עם ישראל בזכות המסירות נפש שהייתה להם, לא בזכות חכמה מיוחדת או בינה מיוחדת שהייתה להם, אלא בזכות מסירות נפש.

אם נסתכל על רבי עקיבא התנא הגדול, כל מה שזכה השיג בזכות מסירות נפש, עזב את אשתו ואת ביתו כ"ד שנים והלך ללמוד תורה וזכה להיות רבי עקיבא הגדול. רבי אליעזר הגדול, רבי אליעזר בן הורקנוס זכה לדברים העצומים והגדולים ביותר מכך שבגיל י"ח שנים פרש ממשפחתו והלך ללמוד תורה. וכך מסופר באבות דרבי נתן (ו, ג) מביתו של אביו שהיה עשיר מופלג הגיע לאכול חולות ואבנים, כך זכה רבי אליעזר בן הורקנוס שהיה גדול וקדוש בעם ישראל.

לכן המשנה אומרת (אבות ד, יד) **הָיָה גֹלָה לְמָקוֹם תּוֹרָה**, מתי שאדם גולה למקום תורה ומוסר נפש במסירות נפש גדולה אז יש כוח גדול ללימוד תורה שלו. מתי שהאדם מוסר נפש יש לו סיעתא דשמיא והקב"ה משפיע עליו חכמה מיוחדת להבין את עמקי התורה וסודות התורה. מי שלא מוסר נפש בתורה וחושב שבקלות ישיג את התורה אין לו את הכוח המיוחד שהמסירות נפש נותנת לאדם להבין וללמוד את התורה.

זה הדבר המיוחד שאנו רואים בפרשה אצל בצלאל בן אורי בן חור, הכוח המיוחד בבצלאל היה מכוח של מסירות נפש. לכן כל דבר שאדם רוצה להשיג ידע שבכוח של מסירות נפש, **כִּף הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה, פֶּת בְּמִלַּח תֹּאכַל וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִּשְׁתֶּה** (אבות ו, ד) ואז האדם זוכה להבנות והשגות גדולות

ביותר. יגיעת ומצאת תאמין (מגילה ו): אדם יגע במקום אחד, לא חייב ששם הוא ימצא את מה שהוא רוצה, פתאום במקום אחר הוא מוצא כמו מציאה דבר בקלות. אבל חייב שהאדם יתייגע, אדם שלא יגע, לא טורח ולא מוסר נפש, לא ישיג ולא ימצא כלום.

לכן האדם צריך להיות בעל מסירות נפש, הכוח של מסירות נפש על עיקרון, על התורה או על מעשה גדול, הכוח שלמסור נפש על יהודי מסכן נותן לאדם אחד מהדברים תולדה של חכמה גדולה ושל דברים גדולים ונשגבים.

**"וְלַחֲשֵׁב מַחֲשֶׁבֶת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף
וּבְנֹחַשׁ"**

**התרומה של האדם הולכת לפי כוונת
ליבו של התורם**

ידוע שהאדם הראשון שהקים את הישיבה הראשונה במתכונת כמו שהיום, הוא רבי חיים מוולוז'ין שהיה תלמיד של הגאון מוילנא. לרבי חיים מוולוז'ין היו שלוחים, שד"רים שהיו עוברים ממקום למקום לאסוף כסף לישיבה של רבי חיים מוולוז'ין. אחד השלוחים שהיה נוסע בין כל הכפרים של היהודים היה מביא מידי פעם את הפנקס עם

הרשימות של האנשים שנתנו צדקות לרבי חיים מוולז'ין שיראה כמה תרם, שיתפלל על התורמים ויחשוב על כל אחד שתרים.

אחד האיכרים היה נותן בכל פעם סכום גדול של מאה רובל, רבי חיים מוולז'ין היה שמח מאוד מאותו איכר והיה מתפלל ומברך אותו בכל פעם. שנה אחת אותו גבאי קנה בגדים חדשים וביקש מרבי חיים מוולז'ין לקנות סוס חזק שירכב מהר, רבי חיים מוולז'ין הסכים ואותו אדם התחיל לרכב עם סוס חזק וכרכה מפוארת.

כאשר בא אותו שד"ר לאותו איכר, אמר לו האיכר שמעכשיו הוא מפסיק את התרומה של המאה רובל שהוא תורם מידי שנה והוא גם מצטער על מה שתרים בעבר את הכסף. אמר לאותו שד"ר, הכסף שאני תורם לכם הולך לבגדים היפים שלך ולסוס והכרכרה המפוארים שלך, לזה אני לא תורם כסף. אני עובד קשה בשביל לתת צדקה ואתה לוקח את זה לבגדים ולסוס, אני לא מסכים לתרום יותר.

עבר זמן, רבי חיים מוולז'ין ראה את כל הפנקסים של התרומות, ופתאום הוא רואה שאותו אדם שהיה נותן מאה רובל הפסיק לתת. קרא רבי חיים מוולז'ין לאותו שד"ר ושאל אותו למה אותו אדם הפסיק לתרום. סיפר לו השד"ר את מה שקרה עם אותו איכר, ראה את הכרכרה ראה את הבגדים שלי,

החליט שהוא לא רוצה יותר לתרום. מיד עלה רבי חיים מוולז'ין לסוס ורכב לאותו אדם. נכנס אליו רבי חיים מוולז'ין ושאל אותו אם הוא למד פעם תורה או גמרא, אמר לו אותו איכר לא, אני אדם פשוט אבל פעם למד חומש.

פתח לו רבי חיים מוולז'ין את פרשת השבוע והראה לו את הפס' "וּלְחֹשֶׁב מַחְשְׁבוֹת לַעֲשֹׂת בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְנֹחֶשֶׁת" שבצלאל ידע לחשב מחשבות של הכסף והזהב שתרמו בני ישראל. אמר לו כל אדם שתרם כסף למשכן, בצלאל היה יודע כמה מתוך תרומתו היה לשם שמיים. אם כל תרומתו של האדם הייתה לשם שמיים זה הלך לקודש הקודשים, הייתה תרומה פחות לשם שמיים הכסף הלך לשולחן או לכלי אחר. בצלאל ידע לכוון את כל הכסף והזהב על פי המסירות והלשם שמיים שהאדם תרם.

אמר רבי חיים מוולז'ין לאותו אדם, תדע כל מה שנותנים צדקה לישיבה זה דבר גדול, כמה שאדם נותן יותר לשם שמיים זה הולך יותר לתורה. אדם שנותן את התרומה לשם שמיים חזק ביותר, זה הולך ממש ללימוד התורה לאש של התורה לקודש הקודשים. אם אדם נותן את התרומה בשביל אינטרס או בשביל שידברו עליו שהוא תרם או בשביל שאחרים יראו שהוא תרם לישיבה וירצו לעשות איתו עסקים או כל מיני דברים אחרים, אז הכסף הולך לדברים אחרים של הישיבה, יש בזה זכות גדולה של צדקה אבל זה

לא הולך לקודש הקדושים כמו שהאדם נותן. על פי הכובד והמסירות של האדם שנותן, כך הקב"ה מכוון את הכסף לאן שילך, לבגדים של הגבאי או ללימוד תורה של התלמיד שלומד.

יודוע הסיפור על מור זקננו, רבי ישראל אבוחצירא "הבבא סאלי" שהייתה לו קופה בידי הרבנית שקרא לה "קופה של בית הכסא", אם היה יודע על אנשים לא טובים שעוסקים בדברים לא טובים ונותנים צדקה, הוא היה אומר לרבנית שבכסף הזה תקנה את הדברים של בית הכסא. אוכל לבית או דברים אחרים, היה מכסף של אנשים טהורים ואנשים קדושים.

לכן מתי שאדם נותן לשם שמיים מכל הלב, ידע שהקב"ה עילת העילות וסיבת הסיבות יגלגל את אותה צדקה למקום הנכון והטוב ביותר שילך לאש של התורה ולא ילך לדברים בטלים ועל דברים ריקים.

**"וַיִּפְּלֵא הָעַם מֵהִבְיָא. וְהַמְּלָאכָה הֵיְתָה דִּים
לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֶתְּהּ וְהוֹתֵר"**

**הרצון והתשוקה של עם ישראל לתרום
למשכן נשארו בתוך כל יהודי לתת
צדקה**

וואים ב"ה עם ישראל קדושים, בכל מקום עם ישראל עוזרים בצדקות ותרומות, אין עם בעל חסד

כמו עם ישראל. כל מקום שיש עניים ושיש נזקקים עם ישראל עוזר. עומדים ערב פסח ורואים איך עם ישראל קדושים מוסרים נפש על קמחא דפסחא, תורמים לבתי מדרשות ולישיבות, נשאלת השאלה מאיפה הכוח הזה של עם ישראל להיות בעל חסד כ"כ גדול, מי נתן לעם ישראל את הכוח להיות בעלי מסירות נפש כ"כ גדולה של נתינת צדקה שאין באף אומה?

אז אולי אפשר לפרש ולומר, אנחנו רואים בפרשת השבוע "וַיִּפְּלֵא הָעָם מִהֵבִיא. וְהַמְּלֵאכָה הֵיְתָה דִּים לְכָל הַמְּלֵאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר". התורה הקדושה אומרת מתי שבנו את המשכן משה רבנו אמר לבני ישראל לתרום כסף למשכן, בני ישראל תרמו ולא רק שתרמו, אלא רצו לתרום עוד אבל לא היה למה לתרום כי כבר היה מספיק, היה יותר ממה שהיה צריך.

וכתוב בספרים הקדושים שהרצון של עם ישראל לתרום עוד ולא היה צריך, התשוקה הגדולה הזאת לתרום למשכן נשארה בתוך עם ישראל ואותה תשוקה נמצאת חזק ביותר עד היום בתוך כל יהודי ויהודי שרוצה לתרום ורוצה לעזור מהכוח של אותה תשוקה שהייתה לבני ישראל לתרום במשכן ולא היה להם למה עוד לתרום.

**"אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר
פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה"**

**אדם שקשור לבית המקדש ומצטער
בחסרונו הקב"ה שורה בתוכו ומשרה
עליו שכינתו**

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה" שואלים המפרשים מדוע נאמר פעמיים 'משכן' "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת" ועונים כנגד שני בתי המקדש שנחרבו, בית מקדש ראשון ובית מקדש שני.

המשכן מלשון משכון, כמו אדם שלוקח הלוואה מחבירו והחבר פוחד שלא יחזיר לו את ההלוואה הוא מחזיק לו משכון עד שיחזיר לו את ההלוואה. אז כביכול המשכון הוא בתי המקדש הראשון והשני שהם משכון בידי הקב"ה עד שבני ישראל יחזרו בתשובה ואז הקב"ה יחזיר לעם ישראל את המשכון בית המקדש הראשון והשני שנחרבו.

אם כך אפשר לשאול ולהקשות קושיה חזקה ביותר, התורה הקדושה אומרת לנו מתי שאדם מלווה כסף לחבירו ולוקח משכון, אסור לו לקחת משכון מהחבר שהוא החיים של האדם השני. אם האדם עובד בריחיים, אסור לקחת את הריחיים

שתהיה לאדם פרנסה. אסור לקחת לאדם משכון את השמיכה שאדם מתכסה בה, אסור לקחת דברים כמשכון שהם החיות של האדם.

אז צריך להקשות קושיה חזקה, בית המקדש זה החיים שלנו, אם כך איך הקב"ה לקח את בית המקדש כמשכון הרי בלי בית המקדש אין לעם ישראל חיות, אז איך הקב"ה לקח את בית המקדש כמשכון?

אלא אפשר לפרש ולומר כך, הקב"ה בוחן כל יהודי ויהודי, יהודי שהקב"ה רואה שלא יכול לחיות בלי בית המקדש ויש לו תשוקה לבית המקדש, נפשו קשורה לבית המקדש והוא בצער ועוגמת נפש שבית המקדש עוד לא בנוי כמו אדם שלוקחים לו את החיות, אז הקב"ה מקיים בו **"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם"** (שמות כה, ח) הקב"ה שוכן בתוך אותו אדם.

אבל אדם שלא מרגיש את החיות של בית המקדש אלא חי את החיים שלו, בשבילו שבית המקדש עדיין לא בנוי זה חסרון קטן, ט' באב הוא צם אבל אין לו ממש עוגמת נפש גדולה מחורבן בית המקדש, כזה אדם אין אצלו **"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם"**.

אם כך אנו לומדים יסוד גדול, מי שיש לו כיסופים, עוגמת נפש וצער על חורבן בית המקדש אז הקב"ה משרה עליו את השכינה ולא לוקח לו את בית המקדש כמשכון לגמרי, אלא בנפש משאיר אצלו **"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם"**. אבל אדם שאין לו

מהות וחיות של בית המקדש, זה לא חלק מהחיים
שלו ואין לו את ההרגשה בחסרון הגדול של בית
המקדש, אצל כזה אדם בית המקדש לא נמצא בלב.
לכן ככל שאדם קשור יותר לקב"ה ולבית המקדש
בנפש שלו, כך גם "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם"
נמצא בתוכו.

שבת שקלים

**"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית
הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ"**

**נתינת זכר למחצית השקל לעורר רחמים
על ידי השיריים של המצוות**

ידוע מה שאומרים רבותינו הקדושים שהקריאה מעוררת את הזמן, מתי שאנחנו קוראים את פרשת שקלים אנחנו מקיימים כמו בזמן שבית המקדש היה קיים והיו נותנים את מחצית השקל, כך אנו מקיימים על ידי הקריאה כנתינת מחצית השקל. מובא במדרש תנחומא (כי תשא, ט) אָמַר רַבִּי מֵאִיר כְּמִין מְטַבֵּעַ שֶׁל אֵשׁ הוֹצִיא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד וְהִרְאֶהוּ לַמִּשֶׁה וְאָמַר לוֹ זֶה יִתְּנוּ, כְּזֶה יִתְּנוּ. מתי שהקב"ה ציווה את משה רבנו על מחצית השקל, הקב"ה הוציא מתחת כסא הכבוד כמין מטבע מאש של מחצית השקל והראה למשה ואמר לו כזה תביאו מחצית השקל.

צריך להקשות קושיה חזקה למה הקב"ה היה צריך להוציא מתחת כסא הכבוד מטבע של אש ולהראות למשה רבנו, וכי חסר בארץ מטבעות להראות למשה

רבנו איך המטבע נראה, למה צריך להוציא מתחת כסא הכבוד מחצית השקל מאש ולהראות למשה רבנו? אלא, הגמרא מביאה (עירובין יג:) מחלוקת של שנתיים וחצי בין בית שמאי לבית הלל האם נוח לאדם שנברא או נוח לו שלא נברא, האם טוב שנבראנו לעולם או לא טוב שנבראנו לעולם. אחרי שנתיים וחצי החליטו שטוב לו שלא נברא לעולם משום שיש סיכוי גדול שהאדם יחטא ויעשה עבירות, אחרי שכבר נברא והאדם נמצא בעולם יפשפש במעשיו כי לאדם יותר סכנה לחטוא מאשר לעשות מצוה. יש רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה והסיכון לחטוא בשס"ה מצוות לא תעשה הוא גדול מהרמ"ח מצוות עשה שאנחנו יכולים לקיים, אז לכן נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא עכשיו שנברא יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו.

אז אולי אפשר לבאר ולומר את כל הגמרא הזו ע"פ יסוד גדול, הגמרא אומרת (ברכות לב:) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת. חסידים הראשונים היו באים לבית הכנסת שעה לפני תפילת שחרית ומתכוונים לתפילה ואז מתפללים, אחרי התפילה היו מתעכבים עוד שעה אחרי התפילה, כך בשחרית וכך במנחה וערבית. שואלים המפרשים מילא שעה לפני התפילה כדי להתכונן לתפילה "הפון לקראת אלהיך ישׂרָאֵל" (עמוס ד, יב) זה מובן וטוב, אבל שעה אחרי התפילה בשביל מה

לבזבז את הזמן ולהישאר בבית הכנסת עוד שעה אחרי שחרית, אחרי מנחה וערבית, זה נראה שלוש שעות שהולכות לשווא, בשביל מה היו צריכים להתעכב עוד שעה בבית הכנסת?

אלא אפשר לפרש ולומר, אומרים בתפילה הבוחר בשיורי זמרה אומרים רבותינו הקדושים אל תיקרי בשיורי זמרה אלא בשיורי זמרה, מתי שאדם עושה מצוה ואחרי שעשה את המצוה הוא מצטער, אולי לא עשה אותה כ"כ טוב, אולי לא השלים אותה או שיכל לעשות אותה יותר טוב, זה השייריים של המצוה.

מתי שאדם גומר את המצוה ויש שייריים של המצוה שאולי לא עשה טוב, אולי לא התפלל כמו שצריך והיה יכול להתפלל יותר טוב, אולי הוא היה יכול ללמוד יותר טוב, אולי היה יכול לתת צדקה יותר טוב והוא מצטער על זה. בשייריים שהאדם מצטער על מה שעשה ואולי לא עשה מושלם, הקב"ה בוחר בזה ושמח בזה ויש כוח גדול לשייריים האלה לא פחות מהמצוה עצמה ואפילו אולי במעלה גדולה מאוד שאין כדוגמתה.

הצדיקים והחסידים היו באים לתפילה שעה לפני התפילה להתכונן לתפילה, ואחרי השעה של התפילה היו נשארים עוד שעה, זו השעה של שיירי זמרה השייריים של הזמרה, של המצוה שעושים חשבון נפש שאולי לא קיימו את המצוה כמו שצריך או לא השלימו אותה כמו שצריך. השייריים האלה הם מתקנים את כל הדברים והם משלימים את הכל, לכן הגמרא אמרה נמנו

וגמרו אחרי שנברא יפשפש או ימשמש במעשיו, נשאל למה לא אמרו אחרי שנברא ישב וילמד תורה ואמרו יפשפש או ימשמש? אלא מתי שהוא יפשפש במעשיו וזה יהיה שירי זמרה אז זה יתקן את כל התפילה ויתקן את כל המצוות, כי גם אם עשה מצוה ולא השלים אותה ויש לו עוגמת נפש ויש לו שיירי מצוה, זה מעלה שכר יותר מהמצוה עצמה ויותר מכל דבר.

השיירי מצוה הללו נמצאים מתחת כסא הכבוד, הקב"ה לוקח את ההרהורים האלה שהאדם מהרהר אולי הוא טעה אולי לא עשה טוב ושם אותם מתחת כסא הכבוד, וזה מה שהראה הקב"ה למשה רבנו במחצית השקל. מחצית השקל מתחת כסא הכבוד היא מאש, כי הדבר הזה של שיירי מצוה זה אש ואת זה הראה הקב"ה למשה רבנו. במחצית השקל אנחנו לוקחים את החצי של השיירי מצוה ובכוח זה מתחילים את הזמן החדש שמתחיל מחודש ניסן.

לכן אדם צריך לדעת אם עשה מצוה אשריו, ואחרי שעשה את המצוה יעשה חשבון נפש על המצוה אולי היא לא הייתה מושלמת. לחשבון נפש שהאדם עושה אחרי שעה את המצוה יש מעלה גדולה ושכר עצום וזה מחצית השקל שהקב"ה הראה למשה, ואת זה אוספים בזמן הזה להראות את זה לפני לקב"ה לעורר רחמים עלינו שירחם עלינו ויושיע אותנו.

"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ"

**בנתינת זכר למחצית השקל משלימים את החצי
שלא שלם אצל האדם**

התורה הקדושה אומרת "זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחְצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה'" צריך להקשות הרי כל התורה הקדושה תמיד הכל בשלימות, האדם צריך לעשות את כל מעשיו שיהיו בשלימות. התורה מצווה ורוצה שהאדם יעשה כל דבר בשלימות, אם כך מדוע פה המצוה המיוחדת והיחידה בתורה שהתורה מצווה אותנו מחצית השקל ולא שקל שלם?

אלא אולי אפשר לפרש ולומר כך, התורה הקדושה אומרת (במדבר כג, כא) "לֹא הִבִּיט אָנוּן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמָל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מְלָךְ בּוֹ" הקב"ה מסתכל על הטוב והרע יחד, הקב"ה מסתכל על הטוב ורוצה שהטוב יהיה מושלם שהמחשבה והמעשה יהיה מושלם. אם אדם עשה מעשה אבל לא חשב מחשבה טובה אז זה חצי מעשה, אם אדם חשב מחשבה ולא עשה מעשה זה חצי מעשה גם. ואותו דבר גם לצד השני, הרבה אנשים עושים עבירות ודברים לא טובים, אבל גם הרשעים שעושים עבירות הם עושים את העבירות בידיים, הלב שלהם כואב והלב שלהם לא שלם בשלימות גמורה עם העבירה שהם עשו.

וזה מה שדוד המלך אומר (תהלים לח, י) "ה' נִגְדָדְךָ כָּל
 תַּאֲוֹתַי וְאֶנְחָתִי מִמֶּךָ לֹא נִסְתַּרְהָ" דוד המלך אומר
 לקב"ה, ריבונו של עולם אתה רואה את העבירות שלי,
 את התאוות שלי, אבל אתה רואה גם את האנחה שלי
 והצער שלי, כי כל דבר רע שאני עושה כואב לי בלב למה
 עשיתי אותו. וכך היה אומר רבי לוי יצחק מברדיטשוב
 שאף פעם לא ראה מלאך של עבירה שיהודי עשה
 שהוא שלם, כי תמיד הוא פגום וחסר לו את השלימות
 של הלב.

אם כך מביאים מחצית השקל ולא שקל שלם, כי
 מחצית השקל מסמך שאם האדם עשה מעשה בידיים,
 ולא כיוון את הלב יתקן מהר את הלב. אם כיוון בלב ולא
 עשה מעשה בידיים מהר יתקן ויעשה מצוה גם בידיים.
 שלימות צריכה להיות בלב וגם במעשים, את שני
 הדברים האלה הקב"ה רוצה ביחד. לכן התורה הקדושה
 מצווה את האדם מחצית השקל, שהאדם יבדוק ויראה
 מה לא שלם אצלו וישלים מהר את החצי שחסר לו,
 חסר לו הלב ישלים מהר את החצי של הלב, המעשה
 לא אצלו בשלימות אז ישלים את החצי של המעשה, אז
 יהיה מושלם לפני הקב"ה.

